

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 22 września 2016 r.,

sprawy **M. E.**

w przedmiocie wydania wyroku łącznego,

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 23 czerwca 2015 r.,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w G.

z dnia 6 marca 2015 r.

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adwokata Ł. B., Kancelaria Adwokacka kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa złote osiemdziesiąt groszy), w tym 23% VAT, za sporządzenie i wniesienie kasacji,**
- 3. zwolnić skazanego od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w G., rozpoznając sprawę M. E., skazanego prawomocnymi:

1. Sądu Rejonowego z dnia 17 listopada 2011 r., IX K 983/11, za czyn z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii popełniony w dniu 23 sierpnia 2011 r. na karę 10 miesięcy ograniczenia wolności po 25 godzin miesięcznie;
2. Sądu Rejonowego z dnia 25 stycznia 2012 r., II K 1139/11 za czyn z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii popełniony w dniu 28 czerwca 2011 r. na karę 12 miesięcy ograniczenia wolności po 35 godzin miesięcznie;
3. Sądu Rejonowego z dnia 22 maja 2012 r., IX K 287/12 za czyn z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii popełniony w dniu 1 sierpnia 2011 r. na karę 4 miesięcy ograniczenia wolności po 25 godzin miesięcznie oraz za czyny z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. popełnione w dniach: 17 października 2011 r., 19 października 2011 r., 29 października 2011 r., 14 lutego 2012 r. na karę 10 miesięcy ograniczenia wolności po 25 godzin miesięcznie; wymierzono za wyżej opisane przestępstwa karę łączną 12 miesięcy ograniczenia wolności po 25 godzin miesięcznie;
4. Sądu Rejonowego z dnia 5 czerwca 2012 r., IX K 326/12 za czyn z art. 278§1 k.k. popełniony w dniu 7 lutego 2012 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności i 50 stawek dziennych po 10 złotych grzywny; postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 9 listopada 2013 r. karę pozbawienia wolności zamieniono na 30 dni aresztu - na podstawie art. 50 ust. 2 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw;
5. Sądu Rejonowego z dnia 17 października 2012 r., II K 965/12, za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. popełniony w okresie od 20 do 23 lutego 2012 r. na karę 7 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby 3 lat oraz grzywnę w wymiarze 50 stawek dziennych po 10 złotych każda; postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 12 września 2013 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszonej kary pozbawienia wolności;
6. Sądu Rejonowego z dnia 12 listopada 2012 r., II K 1400/12 za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 278§3 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełniony w dniach 5-10 czerwca 2012 r. na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności po 25 godzin miesięcznie; postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 9.11.2013 r. karę ograniczenia wolności zamieniono na karę miesiąca ograniczenia wolności po 20

godzin miesięcznie - na podstawie art. 50 ust. 2 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy -Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw;

7. Sądu Rejonowego z dnia 12 grudnia 2012 r., IX K 1062/12 za czyny z art. 278§1 k.k., w. zw. z art. 91 § 1 k.k. popełnione w dniach 17 października 2012 r., w okresie od 10 lutego 2012 r. do 29 marca 2012 r. na karę roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 4 lat i 80 stawek dziennych grzywny po 10 złotych każda; postanowieniem z dnia 9 stycznia 2014 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszonej kary pozbawienia wolności;

8. Sądu Rejonowego z dnia 28 marca 2013 r., II K 1795/12 za czyny z art. 278 § 1 k.k. i 13 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełnione w okresie od 9 do 23 lipca 2012 r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby wynoszący 4 lata i 60 stawek dziennych grzywny po 10 złotych każda;

9. Sądu Rejonowego z dnia 9 maja 2013 r., IX K 228/13 za czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k., popełniony w dniu 6 stycznia 2012 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności; postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 9 listopada 2013 r. karę pozbawienia wolności zamieniono na 30 dni aresztu - na podstawie art. 50 ust. 2 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw;

10. Sądu Rejonowego z dnia 1 października 2013 r., IX K 369/13, za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. popełniony w dniach od 23 lutego do 4 marca 2013 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

11. Sądu Rejonowego z dnia 22 października 2013 r., II K 858/13, za czyn z art. 278§1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. popełniony w dniach od 16 stycznia do 2 marca 2013 r. na karę 7 miesięcy pozbawienia wolności;

12. Sądu Rejonowego z dnia 12 listopada 2013 r., II K 287/13 za czyn z art. 278§1 k.k. popełniony w dniu 10 lutego 2013 r. na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności;

13. Sądu Rejonowego z dnia 25 września 2013 r., II K 697/13, za czyn z art. 191§ 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. popełniony w dniu 13 maja 2013 r. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;

14. Sądu Rejonowego z dnia 3 marca 2014 r., IX K 592/13 za czyn z art. 278 §1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. popełniony w dniach 13 lutego do 25 kwietnia 2013 r. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;

15. Sądu Rejonowego z dnia 10 marca 2014 r., II K 519/13, za czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w dniu 21 lutego 2013 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

16. Sądu Rejonowego z dnia 20 marca 2014 r., X K 1177/13, za czyny z art. 278 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 91§1 k.k. popełnione w dniach: 20 kwietnia 2013 r., 24 kwietnia 2013 r., 16 kwietnia 2013 r. i 17 kwietnia 2013 r. na karę roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności, wyrokiem łącznym z dnia 6 marca 2015 r., X K 1115/14, wymierzył skazanemu w miejsce kar jednostkowych orzeczonych wyrokami:

a. Sądu Rejonowego z dnia 17 listopada 2011 r., IX K 983/11,

b. Sądu Rejonowego z dnia 25 stycznia 2012 r., II K 1139/11,

c. w pkt. 1 wyroku Sądu Rejonowego z dnia 22 maja 2012 r., IX K 287/12, karę łączną 2 lat ograniczenia wolności polegającego na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 25 godzin miesięcznie.

W miejsce jednostkowych kar ograniczenia wolności i pozbawienia wolności orzeczonych prawomocnymi wyrokami:

a. w pkt. 2 wyroku Sądu Rejonowego z dnia 22 maja 2012 r., IX K 287 /12,

b. Sądu Rejonowego z dnia 17 października 2012 r., II K 965/ 12,

c. Sądu Rejonowego z dnia 12 grudnia 2012 r., IX K 1062/12,

wymierzył skazanemu karę łączną roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

W miejsce jednostkowych kary grzywny orzeczonych prawomocnymi wyrokami:

a. Sądu Rejonowego z dnia 17 października 2012 r., II K 965/12,

b. Sądu Rejonowego z dnia 12 grudnia 2012 r., IX K 1062/12,

wymierzył skazanemu karę łączną 65 stawek dziennych grzywny po 10 złotych każda.

W miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności orzeczonych prawomocnymi wyrokami:

a. Sądu Rejonowego z dnia 28 marca 2013 r., II K 1795/12,

b. Sądu Rejonowego z dnia 1 października 2013 r., IX K 369/13,

- c. Sądu Rejonowego z dnia 22 października 2012 r., II K 858/13,
- d. Sądu Rejonowego z dnia 12 listopada 2013 r., II K 287/13,
- e. Sądu Rejonowego z dnia 10 marca 2014 r., II K 519/13,

wymierzył skazanemu karę łączną 2 lat pozbawienia wolności.

W miejsce jednostkowych kary pozbawienia wolności orzeczonych prawomocnymi wyrokami:

- a. Sądu Rejonowego z dnia 25 września 2013 r., II K 697/13,
- b. Sądu Rejonowego z dnia 3 marca 2014 r., IX K 592/13,
- c. w pkt. I wyroku Sądu Rejonowego z dnia 20 marca 2014 r., X K 1177/13,

wymierzył skazanemu karę łączną 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności. W pozostałym zakresie postępowanie o wydanie wyroku łącznego umorzył.

Powyższy wyrok zaskarżony został apelacją obrońcy skazanego. Wnosząc o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, obrońca skazanego powołał się na obrazę prawa materialnego oraz rażącą niewspółmierność orzeczonych kar łącznych.

Sąd Okręgowy, wyrokiem z dnia 23 czerwca 2015 r., V Ka 496/15 utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

Kasację od tego wyroku wywiódł obrońca skazanego. Formułując zarzut rażącej obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć istotny wpływ na treść orzeczenia - art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 i 2 k.p.k. polegającej na nienależytym rozważeniu zarzutów rażącej niewspółmierności poszczególnych kar łącznych, będącej wynikiem zarówno zbiorczego ich potraktowania, jak i nie wykazania konkretnych, znajdujących oparcie w ujawnionych w sprawie okolicznościach argumentów i powodów dla których uznano je za bezzasadne, obrońca skazanego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W odpowiedzi na kasację Prokurator Okręgowy wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy, zważył co następuje.

Kasacja wniesiona przez obrońcę skazanego okazała się bezzasadna w stopniu o jakim mowa w dyspozycji przepisu art. 535 § 3 k.p.k. Wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd Okręgowy, orzekając w niniejszej sprawie, nie

dopuszczył się obrazy przepisów art. 457 § 3 k.p.k. i art. 433 § 1 i 2 k.p.k. Lektura pisemnych motywów skarżonego wyroku przekonuje bowiem o tym, że rozważył wskazany w apelacji zarzut rażącej niewspółmierności kar łącznych i dał temu wyraz w sposób, który czyni zadość wymaganiom określonym w art. 457 § 3 k.p.k. Zauważyć trzeba, że skarżący, formułując w apelacji i kasacji zarzuty dotyczące kwestii rażącej niewspółmierności kary, zdaje się zapominać, że ustawodawca, zakreślając sądowi granice wymiaru kary i wskazując mu w przepisie art. 53 § 1 k.k., czym powinien kierować się przy jej wymiarze, pozostawia mu jednak swobodę w orzekaniu kary, nakazując mu ją wymierzać według swojego uznania. Odnosi się to również – co oczywiste – do orzekania o karze łącznej, choć w przypadku tej kary inaczej akcentowane są kryteria jej wymiaru. Z uwagi na to, że stopień zawinienia i społecznej szkodliwości poszczególnych czynów skazanego został już poddany prawomocnemu osądowi, sąd, wywiązując się w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego z obowiązku baczenia na to, aby orzeczona kara łączna spełniała dyrektywy określone w art. 53 k.k., zwraca uwagę na zachodzący między czynami sprawcy związek podmiotowo – przedmiotowy oraz te wszystkie okoliczności, które mają znaczenie dla realizacji celów zapobiegawczych i wychowawczych w stosunku do skazanego, a także dla kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Wymiar kary, w tym i kary łącznej, ma ze swej istoty charakter ocenny i to, że orzeczona kara nie spełnia oczekiwań skazanego, a nawet w odczuciu społecznym może uchodzić za surową, nie oznacza, że można ją skutecznie kwestionować w postępowaniu odwoławczym. Co więcej, sam sąd odwoławczy nie jest uprawniony do modyfikowania kary, która w jego ocenie jest zbyt surowa. Chroniąc przyznaną sądowi pierwszej instancji swobodę wymiaru kary, ustawodawca pozwala ingerować w jego orzeczenie dopiero wówczas, gdy wymierzona kara cechuje się rażącą niewspółmiernością.

Sąd pierwszej instancji uzasadniając swoje rozstrzygnięcie wskazał powody, którymi kierował się, wymierzając skazanemu każdą z kar łącznych. Sąd odwoławczy, rozważając zarzuty apelacji, odniósł się do zarzutów apelującego, dotyczących rażącej niewspółmierności kary (str. 7 – 9 uzasadnienia). Przedstawiona tam argumentacja nie daje podstaw do kwestionowania prawidłowości przeprowadzonej kontroli instancyjnej. Wbrew wywodom

skarżącego, realia niniejszej sprawy nie wymagały bardziej szczegółowych rozważań. Trudno przecież nie zauważyć, że choć w apelacji zarzuty rażącej surowości kary ujęte zostały w kilku punktach, dotyczących poszczególnych kar łącznych, to opierały się na tym samym założeniu, a mianowicie nienależytym uwzględnieniu bliskiego związku podmiotowo – przedmiotowego zachodzącego pomiędzy pozostającymi w zbiegu przestępstwami. Poza własną oceną znaczenia tego związku, skarżący nie przedstawił w apelacji żadnych zarzutów dezawuujących trafność wyroku Sądu pierwszej instancji i wymagających od Sądu odwoławczego szerszej wypowiedzi, niż ta przedstawiona w uzasadnieniu skarżonego wyroku. Stąd też, mimo zastrzeżeń skarżącego, wywiedziona kasacja stanowi w istocie rzeczy próbę ponowienia postępowania odwoławczego. Już tylko na marginesie należy zauważyć, że znaczenie jakie skarżący stara się nadać związkowi podmiotowo – przedmiotowemu, który zachodzi między przestępstwami skazanego jest błędne. Upatrywanie w jednorodzaowości przestępstw i bliskości czasowej ich popełnienia okoliczności szczególnie przemawiającej na korzyść skazanego i determinującej wymiar kary łącznej jest w przypadku M. E. zupełnie nieuprawnione. obrońca skazanego odwołując się do bliskości związku podmiotowo – przedmiotowego i potrzeby dążenia do zrównania sytuacji skazanego z sytuacją osoby odpowiadającej za wszystkie czyny w jednym postępowaniu, zdaje się zapominać o tym, że nie zawsze podnoszona przez niego okoliczność musi działać na korzyść sprawcy. Przeciwnie, w wielu przypadkach bliskość związku między przestępstwami osądzonymi w odrębnych postępowaniach sprawia, że gdyby czyny sprawcy stanowiły przedmiot jednego postępowania, należałoby je oceniać albo w kategoriach jednego czynu ciągłego, kwalifikowanego z surowszego przepisu albo ciągu przestępstw, który jest instytucją pozwalającą na zaostrzenie wymiaru kary i wymierzenie jej w wysokości do górnej granicy ustawowego zagrożenia, zwiększonego o połowę. Co więcej, podnoszona przez skarżącego okoliczność jest tylko jednym z elementów uwzględnianych przy wymiarze kary łącznej skazanemu, który jest sprawcą niepoprawnym, czego najlepszym tego dowodem jest ilość popełnionych przestępstw i wielość ich zbiegów. Również zachowanie skazanego w trakcie odbywania kary, które nie wyróżnia się niczym szczególnie pozytywnym, nie może

stanowią przesłanki świadczącej o rażącej surowości wymierzonych mu kar łącznych.

Wyrok łączny jest instytucją mającą racjonalizować wymiar kary, a nie służyć wyłącznie poprawie sytuacji skazanych. Dlatego też stosowanie absorpcji przy wymiarze kary łącznej nie może być sprzeczne z zapobiegawczymi i wychowawczymi celami kary i działać demoralizująco na sprawców przestępstw, służąc odbieraniu kary łącznej, jako instytucji będącej swoistym premiowaniem popełniania przestępstw, do czasu wydania wyroku, stanowiącego cezurę kolejnego realnego zbiegu przestępstw.

Wszystkie przedstawione okoliczności doprowadziły do przekonania, że kasacja wniesiona przez obrońcę skazanego powinna zostać oddalona jako bezzasadna w stopniu oczywistym.

Mając to na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak w postanowieniu.

kc